

36'KO GUDALDIAN SU-IZKILLATUTAKO IDAZLE GAZTEAK

EUSKERAZAINTZAREN ASMOA

Ba-dira urte betzuk
EUSKERA AINTZA,
EUSKEREAREN ERRI-
AKADEMIA'n erabagi bat artu
genduala: 36'ko gudan erail
ebezan idazle gazteak plazara-
tzea.

Galtzaite aundia izan zan
guda zital arek Euskalerriari eta
euskereari ekarri eutsona. Orre-
lan izaten da olako matxinada
ikaragarri guztietan: Indarrez
nagusi urteten diranak lenengo
zapaltzen dabena jakintza izaten
da eta jakintza arloan beti izaten
dira idazleak aurrean erabiliak
eta eraillak. Orrelan izan zan
gure Euskalerrian be.

Artu genduan lan au zabala ta
sakona zan eta orregaitik astitsu artu gendun, baiña
azkenean burutu dogu eta ona emen liburu ederra 256
orrialde ondo beteak dituana eta ainbeste argazkiz
apaindua, bai agirien argazkiak eta bai notiñenak.

Billaketa-lana egiteko Artea 'n bere agiritegia dauan
Sabino Arana Alkartera eta Gasteiz 'en agiri eta liburuz
ain aberatsa dan "Sancho el Sabio"ra jo dogu, batez be.
Eskerrik beroena erakunde oneitan aurkitu doguzan
langille laguntzailleai.

GIROA AGERTZEN

Latzaga lankidearen itzaurrea da lenengo datorren
idazkia eta urrengo, "belaunaldi zigortua" idazpuru
dala, Lendakari izandako Jose Antonio Ardantza 'k egi-
ten dau aurkezpena.

Irugarren idazkia, giroa ezagutzeko oso egokia, gure
idazkari izan genduan Kortajarena'tar Andoni'rena da.

EUSKERAZAINTZA

EUSKERAREN ERRI AKADEMIA
Academia Popular de la Lengua Vasca
L'Academie Populaire de la Langue Basque

Lauaxeta - Lurgorri - Josu Peña (Aitza)

Gudaritzara joan bear izan eben
gazteen arazoak argitzen dauz.

Elosegia ta Amundarain'dar
Alberto'k, beste idaz-lan labur
baten bere liburu bat eskintzen
dasku, "Galindez" gai dala aldi
aretako giroa obeto agertzeko.

Arrinda'tar Anes'ek, giroa
agertzeko elburu beragaz, edes-
tirako galdu bear ez dan beste
jazokizun bat gogoratzen daus-
ku.. Ondarreta'n fusilatui
buruz, izkilludun batek diñoana
gogoratzen dau: "11 onetan bi
milla suizkillatu doguz" eta ori
ezelako garrantzi barik esan
eban: "gaur euritsu dago" esan
ba'leu tez.

Eta giro au osotzeko, eriotza-
rako epaia gaiñean eukan baten
eskutitza dator: Urionabarre-

naetxebarria'tar Iose Antonio'rena.

Atutxa'tar Paul'ek "Sabino Arana" eta "Sancho el
Sabio"n aurkitutako agiriak dakaz urrengo: Gazteiz'ko
Eleizbarrutian eraildako lekaidelekaimeak eta aurrean
erabillitako abadeen barriak "Cahiers de documenta-
tion Basque"tik.

Giro onetan agertzen jaku, gizon zintzo ta zuzen lez,
Manuel de Irujo, Latxaga'k aurkeztua.

Orduko idazleen giroa agertzeko egokia da Arze-
lluz'tar Amale'ren lana. Guda garai aretan 20 urteko idaz-
le gazte ziran guztien izenak agertzen dauz agiri onek.

Gudaldian eraildako idazleak gogoan izan doguzan
ala aiztuta daukaguzan aztertzen dau Atutxa'k, egin
jakezan omenaldiak eta aipamenak azalduz.

11n.atalean jazarpenari ekiten jako, lenengo Biz-
kaia'n eta Gipuzkoa'n erail ebezana gogoratuz, gero
Naparroa'ko errietakoak banan-banan. Zenbat eta geia-
go billatu geiago aurkitzen da sarrazki au gogoratzeko.

Millak eta millak izan ziran olako jazokizun negargarriak, baiña billaketa-lan onetan kasu bat argitaratzen da zeatzago, Elgeta'koa, negargarria benetan, Atutxa'k egindako billaketa-lanean bear dan itzaltasunaz agerzen dan lez.

Ain zeatz ezin agertu izan arren, garrantzi aundikoa dalako, Aitzol 'en eriotza gogoratzen dausku Anes Arrinda' k.

Giro larria agertzeko, ezin alboratu orduko espetxeetan agertzen dan giroa. Sabino Arana Elkartean dagozan esku-idazkiak aztertu dauz lan au idazten dauanak: Nortzuk idazleak, zein izkuntzatan, zenbat idazki dagozan, zelako aldian idazten daben, nortzuk diran eta nortzui idazten dautseen, zelako orriak daukezan idazteko ta abar. Idazkien argazkiak ugari dirala, batez be Lauaxeta'ren azken-idazkien argazkiak agiri dira or. Bere azken-nai edo testamentua eta berak egindako marrazki batzuk be bai.

Aldi larri aretan ez dagoz aitzuta emakumeak. Onei buruz egiten dau idaz-lan bat ondo ezaguna dogun Mª Karmen Garmendia'k.

Azken-mezu oneik zelan gure eskuetara eldu diran agertzeko da urrengo idaz-lana, Mitxelena'tar Manuel 'ek idatzia.

Urrengo idazlanean, lan au idazten dagoanak agerzen dau Guda arek zelako ikutua izan eba gure elerti edo literaturan.

Olako jazokizun negargariak eta beste alde batetik txalogarriak gogoratzen doguzanean, gudaldian ildakoak santutzat artzen dirala aspaldion ikusiaz, Santuak nortzuk eta zergaitik diran aztertzen dau, lan onen idazleak.

"Goiz-Argi" aldizkaritik artutako beste lan bat dator urrengo: Guda orretan zenbat gudari, nongoak eta noiz il ziran. Gero, su-izkillatuak gogoratzen dauz barriro.

LURGORRI

Giroa al danik ondoen agertu-ondoren, eredu lez, iru idazle agertzen dauz liburu eder onek: Lurgorri, Lauaxeta eta Josu Peña (Aitza).

Lurgorri'ren barriak bere loba batek idatzitako agiritik artzen dauz Sancho el Sabio'tik, Atutxa'k. Jakin-garriak dira gure gizaundi onen bizitzea eta eriotzea!

Urrengo gure Atutxa'k, billaketa-lanari jarraituz, Lurgorri'ren idazlanak aitatzen dauz eta non eta noiz agertu ziran diñosku.

Lurgorri'ren eskutitz batzuk datoz gero, argazkiz aterata.

JOSU PEÑA (AITZA)

Latxaga gure lankidea oso trebea da apur bat esku-tatuta geratu diran idazleak argitara ateraten. Oneitari-ko bat dogu Aitza (Josu Peña). Aretxabaleta bere errian ezaguna izan da beti, naizta urteen joanak gauzak aitzutera bultzatu. Orain Latxaga'k argitara atera dau idazle gazte, on eta ugari au, orretarako Aitzaren senideak laguntzaille dauzala. Auxa da liburuaren azken-atala, sakona eta luzeena.

Lenengo, lan naikoa luze bat dakar L. Peña'k eta J. Atxa'k izenpetua, aldi aretan Aretxabaletan zan giroa agertzeko. Eta Antxia'tar Aitor'en idazlan baten Aretxabaleta obeto ezagutzeko lagundu ondoren, gure Latxaga sartzen jaku oso-osoan, lenengo ta bein, eritxi arin bat alboratuz: Eguneroko jazoerai buruz idazten daualako, ez uste izan batzuk diñoenez, garrantzi gitxiko idazlea danik. Eritxi arin ori alboratu egin bear da, idazle aundi eta jator baten asieran gagozelako. Lau maillatan ezarten dauz Latxaga'k Aitza'ren idaz-lanak, eta gero zorrotz aztertzen dauz beste gai batzuk esaterako izenen zerrendak zergaitik eta zelan egiñak diran Aitza'ren idazkietan. Urrengo, idazlea aurkezteko argazki eder batzuk datoz eta gero urrats oneik idaz-lanetara sartzeko: Nor dogu idazle gazte au? Josu Peña ta "Basarri", Joxe Iñazio Salaberria olerkaria'ren goralpena eta Idaz-lanen zerrenda aldizkari oneitatik artuta: "Gure mutillak", "Euzkadi", "Argia" eta "Eguna".

Idazle txalogarri oneri buruz gaia amaitzeko eta irakurleen pozerako aldizkari orreitan agertutako idaz-lan guztiak datoz, urregorik urregora.

LIBURUAREN AZKENA

Liburu eder au amaitzeko J. Atxa'ren idazki-ostea dator eta gero Latxaga'ren atzezkiea. Eta azkenengo aurkibidea baiño lenago, beste gauza eder bat, eroapen aundiaz egindako lan bat: Liburuan agertzen diran izen guztien zerrendea. 25 orrialde dituan izenen aurkibide au laguntza aundia izango da irakurleentzat.

Artu, irakurle, gure liburu eder au eta irakurri.

Olazar'tar Martin'ek